

Súd: Okresný súd Trnava
Spisová značka: 33P/37/2025
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2125203385
Dátum vydania rozhodnutia: 14. 08. 2025
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jana Kordošová
ECLI: ECLI:SK:OSTT:2025:2125203385.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Trnava sudkyňou JUDr. Janou Kordošovou vo veci starostlivosti súdu o maloleté dieťa: A. B., narodená XX.X.XXXX, bytom C. XX, v konaní zastúpená opatrovníkom: Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Trnava, Bottova 4, Trnava; dieťa matky: B. B., narodená XX.X.XXXX, Trnava, a otca: D. B., narodený X.XX.XXXX, C. XX, E., teraz UVTOS Leopoldov; o návrhu starej matky: F. B., narodená XX.X.XXXX, C. XX, E., na zverenie maloletej do jej náhradnej osobnej starostlivosti, takto

rozhodol:

I. Maloleté dieťa sa od právoplatnosti tohto rozsudku zveruje do náhradnej osobnej starostlivosti navrhovateľky, ktorá je povinná vykonávať osobnú starostlivosť o maloleté dieťa v rovnakom rozsahu ako ju vykonávajú rodičia a má právo zastupovať maloleté dieťa a spravovať jeho majetok v bežných veciach.

II. Matka a otec sú povinní mesačne platiť výživné na maloleté dieťa, každý z rodičov vo výške po 30 % zo sumy životného minima na nezaopatrované nepľnoleté dieťa podľa zákona o životnom minime v znení účinnom v čase splatnosti bežného výživného, vždy do 15. dňa v mesiaci vopred, na účet príslušného úradu práce, sociálnych vecí a rodiny.

III. Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

odôvodnenie:

1. V predmetnej veci starostlivosti súdu o maloletú A. B., narodenú XX.X.XXXX doručila stará matka zo strany otca súdu dňa 7.5.2025 návrh na zverenie maloletej vnučky do svojej náhradnej osobnej starostlivosti, pričom dočasného zverenia sa domáhala už neodkladným opatrením, ktorému bolo vyhovené dňa 4.6.2025. Navrhovateľka poukazovala na skutočnosť, že po rozvode rodičov bola A. zverená do opatery otca; po jeho nástupe do výkonu trestu zabezpečovala náhradnú starostlivosť o maloletú istý čas G. B., ktorá však z C. odišla a starostlivosť o dcéru prevzal znova otec po prepustení z ústavu. Dňa 20.4.2025 bol však otec maloletej (syn navrhovateľky) znova uväznený s predpokladom prepustenia až v roku 2028. Matka maloletej A. neprejavuje o výchovu dieťaťa záujem a navrhovateľka jediná sa dokáže z blízkych osôb o vnučku postarať za pomoci rodiny žijúcej nablízku.

2. Súd vo veci pojednával a rozhodol dňa 14.8.2025 v neprítomnosti matky B. i otca D. B., lebo matka sa dlhodobo zdržiava na neznámom mieste (zásielky adresované matke sa súdu už aj v predchádzajúcich súdnych konaniach vracali späť ako neprevzaté) a otec je vo výkone trestu odňatia slobody, pričom k návrhu navrhovateľky sa pripojil a žiadal, aby mu bolo vyhovené.

3. Na pojednávaní navrhovateľka do zápisnice vyhlásila, že je plne spôsobilá na právne úkony, býva v E. A. F. C. XX, má dobrý zdravotný stav, je bezúhonná a fakticky od narodenia sa o vnučku stará, pričom dieťa ju považuje za svoju matku a tak navrhovateľku aj oslovuje. Prítomný maloletý H. I.,

ktorý je zverený do náhradnej starostlivosti navrhovateľky uviedol, že maloletú A. považuje za svoju sestričku. Zástupkyňa opatrovníka odporučila návrhu vyhovieť, keď poukázala na silné citové väzby dieťaťa k starým rodičom i širšej rodine, hoci prostredie, kde A. vyrastá, je menej podnetné a všeobecne problematické. Súd sa oboznámil s listinnými dôkazmi založenými v spise, z ktorých vyplynulo, že navrhovateľka nemá záznam v Registri trestov GP SR (výpis); je zdravá a schopná vykonávať náhradnú starostlivosť o maloletú A. (lekárska správa z 9.6.2025); poberá starobný dôchodok vo výške 264,90 eur brutto (potvrdenie o výplate dôchodku).

4. Z predchádzajúcich konaní tunajšieho súdu vedených pod sp. zn. 33P/96/2024, 18P/1/2023, 11P/68/2021 a 39P/66/2021 mal súd za nesporne preukázané, že dňa 4.9.2024 bolo z úradnej moci začaté konanie o zmenu náhradnej osobnej starostlivosti na podnet ÚPSVaR Trnava, lebo náhradný rodič G. B., ktorej bolo dieťa zverené rozsudkom tunajšieho súdu č. k. 18P/1/2023-53 zo dňa 17.7.2023, opustila maloletú, odišla k priateľke na neznáme miesto; starostlivosť o ňu prevzala jej stará matka F. B. (matka otca maloletej – navrhovateľka v súčasnom konaní) počas pobytu otca vo výkone trestu. Jej prvý návrh na zverenie dieťaťa bol zamietnutý rozsudkom č. k. 33P/96/2024-25 z 13.1.2025 II. výrokom, lebo otec bol medzičasom prepustený z výkonu trestu odňatia slobody a sám zabezpečoval starostlivosť o dcéru, kým znova nenastúpil do ÚVTOS Leopoldov dňa 20.4.2025, kde sa nachádza až doposiaľ. Náhradná osobná starostlivosť G. B. bola tým istým rozsudkom vo výroku I. zrušená ako bezpredmetná. Matka maloletej už dávno odišla z C. na bližšie nezistené miesto a o dieťa sa zaujíma veľmi sporadicky. Rozsudkom č. k. 11P/68/2021-77 tunajší súd manželstvo rodičov maloletej A. B. rozviedol dňa 10.3.2022 (právoplatne toho istého dňa). Pomery k maloletej po rozvoде boli upravené tak, že dieťa bolo zverené do starostlivosti otca a matka sa zaviazala prispievať na jeho výživu po 50 eur mesačne; styk s dieťaťom ostal neupravený. V konaní pod sp. zn. 39P/66/2021 sa upravovali iba pomery rodičov na čas do rozvodu manželstva ohľadom vyživovacej povinnosti k maloletej.

5. Zo správy orgánu sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately datovanej 22.7.2025 vyplynulo, že navrhovateľka s manželom J. B., nar. X.X.XXXX, vnukom H. I., nar. XX.X.XXXX a maloletou A. obýva 2-izbový rodinný dom s kuchyňou na C. XX J. E., ktorý je v jej výlučnom vlastníctve. Domácnosť je kompletne zariadená, primerane vybavená; okolie je výrazne zanedbané, dvor neupravený, neudržiavaný. Sociálne prostredie rodiny je dlhodobo hodnotené ako málo podnetné a záťažové. V širšej rodine žijúcej v tesnom susedstve sa opakovane vyskytujú prejavy sociálno-patologického správania v súvislosti s krádežami, fyzickými konfliktami a narušenými medziľudskými vzťahmi. Napriek tomu úrad zdôraznil, že stará matka je jedinou osobou z rodiny maloletej A., ktorá prejavila aktívny záujem zabezpečovať opateru maloletej. Matka sa o dieťa dlhodobo nezaujíma, žije na neznámom mieste; otec je vo výkone trestu. A. sa počas návštevy sociálnych pracovníkov hanbila, motala sa okolo starých rodičov, bola čisto upravená.

6. Podľa § 45 ods. 1 Zákona o rodine č. 36/2005 Z. z., ak to vyžaduje záujem maloletého dieťaťa, súd môže zveriť maloleté dieťa do náhradnej osobnej starostlivosti. Osobou, ktorej možno maloleté dieťa takto zveriť, sa môže stať len fyzická osoba s trvalým pobytom na území Slovenskej republiky, ktorá má spôsobilosť na právne úkony v plnom rozsahu, osobné predpoklady, najmä zdravotné, osobnostné a morálne, a spôsobom svojho života a života osôb, ktoré s ňou žijú v domácnosti, zaručuje, že bude náhradnú osobnú starostlivosť vykonávať v záujme maloletého dieťaťa. Osobe, ktorá nezabezpečuje osobnú starostlivosť o svoje maloleté dieťa z dôvodu, že jej bolo zo starostlivosti odňaté rozhodnutím súdu, nemožno v čase trvania odňatia dieťaťa zveriť maloleté dieťa do náhradnej osobnej starostlivosti na čas trvania odňatia dieťaťa. Podľa odsekov 3 až 5 citovaného zákonného ustanovenia, v rozhodnutí súd vymedzí osobe, ktorej bolo maloleté dieťa zverené do náhradnej osobnej starostlivosti, jej rozsah práv a povinností k maloletému dieťaťu (3). Osoba, ktorej bolo maloleté dieťa zverené do náhradnej osobnej starostlivosti, je povinná vykonávať osobnú starostlivosť o maloleté dieťa v rovnakom rozsahu, v akom ju vykonávajú rodičia; osoba, ktorej bolo maloleté dieťa zverené do náhradnej osobnej starostlivosti vykonávanej na území Slovenskej republiky, je povinná najmenej 30 dní pred dočasným premiestnením maloletého dieťaťa oznámiť súdu dočasné premiestnenie maloletého dieťaťa do cudziny na dobu dlhšiu ako tri mesiace spolu s údajom o mieste, účele a dĺžke pobytu v cudzine a o iných významných skutočnostiach súvisiacich s dočasným premiestnením. Právo zastupovať maloleté dieťa a spravovať jeho majetok má iba v bežných veciach. Ak táto osoba predpokladá, že rozhodnutie zákonného zástupcu maloletého dieťaťa v podstatných veciach nie je v súlade so záujmom maloletého dieťaťa, môže sa domáhať, aby tento súlad pri konkrétnom rozhodnutí zákonného zástupcu preskúmal súd (4). Na správu majetku maloletého dieťaťa sa primerane použijú ustanovenia § 32 a 33 (5). Podľa odseku

6 citovaného ustanovenia, rodičia maloletého dieťaťa vykonávajú práva a povinnosti vyplývajúce z rodičovských práv a povinností len v rozsahu, v akom nepatria osobe, ktorej bolo maloleté dieťa zverené do náhradnej osobnej starostlivosti. Rodičia majú právo stykať sa s maloletým dieťaťom, ktoré bolo zverené do náhradnej osobnej starostlivosti. Ak sa s osobou, ktorej bolo maloleté dieťa takto zverené, nedohodnú o výkone tohto práva, rozhodne na návrh niektorého z rodičov alebo tejto osoby súd. Podľa odsekov 7 a 8 citovaného ustanovenia, vyživovacia povinnosť rodičov voči maloletému dieťaťu rozhodnutím súdu podľa odseku 1 nezaniká (7). Súd pri rozhodovaní o zverení maloletého dieťaťa do náhradnej osobnej starostlivosti určí rodičom alebo iným fyzickým osobám povinným poskytovať maloletému dieťaťu výživné rozsah ich vyživovacej povinnosti a súčasne im uloží povinnosť, aby počas trvania náhradnej osobnej starostlivosti, najdlhšie však do dovŕšenia plnoletosti dieťaťa, poukazovali výživné úradu práce, sociálnych vecí a rodiny. Ak povinný podľa prvej vety neplní vyživovaciu povinnosť poukazovaním výživného úradu práce, sociálnych vecí a rodiny, má tento úrad právo vykonávať úkony vo veciach uplatňovania nárokov na výživné maloletého dieťaťa vrátane uplatňovania týchto nárokov v exekučnom konaní vo svojom mene a na účet tohto maloletého dieťaťa. Ak je maloleté dieťa zverené do náhradnej osobnej starostlivosti podľa odseku 2 druhej vety osobe, ktorá nemá trvalý pobyt na území Slovenskej republiky, súd povinnému uloží povinnosť, aby výživné poukazoval tejto osobe; úrad práce, sociálnych vecí a rodiny nemá v tomto prípade právo vykonávať úkony vo veciach uplatňovania nárokov na výživné maloletého dieťaťa. Po dovŕšení plnoletosti dieťaťa, ktoré bolo zverené do náhradnej osobnej starostlivosti, sú rodičia povinní poukazovať výživné dieťaťu (8).

7. Z týchto ustanovení plynie oprávnenie pre súd zveriť maloleté dieťa do náhradnej osobnej starostlivosti, ak to vyžaduje jeho záujem, ktorý je prvoradým hľadiskom. V záujme maloletého dieťaťa v najširšom slova zmysle je, aby vyrastalo v atmosfére šťastia, lásky, porozumenia, stability, tolerancie a harmónie, aby jeho výchova smerovala k pozitívnemu rozvoju jeho osobnosti, nadania, rozumových a fyzických schopností, mravnému, duchovnému a sociálnemu rozvoju, aby bol jeho majetok spravovaný s náležitou starostlivosťou a aby boli rešpektované jeho práva uvedené v Dohovore o právach dieťaťa, ako aj v iných právnych predpisoch. Zverenie maloletého dieťaťa do výchovy iného občana než rodiča je výnimkou zo zásady, že výchova maloletého dieťaťa je predovšetkým úlohou rodičov; musí byť vždy opreté o starostlivé a spoľahlivé objasnenie tých okolností, ktoré svedčia pre záver, že žiadny z rodičov nie je schopný náležitým spôsobom zaistiť riadnu výchovu dieťaťa (R 64/1968). Právo vychovávať dieťa a starať sa oň totiž patrí hlavne jeho rodičom a štát to rešpektuje. Ak dieťa rodičov stratí alebo ho rodičia opustia, ak sa o dieťa nestarajú, vzdávajú sa ho, nevedia sa o dieťa postarať, až vtedy zodpovednosť za výchovu a starostlivosť o dieťa preberie štát. Záujmom štátu je, aby deti, o ktoré sa najužšia rodina nevie, nechce, nemôže riadne postarať alebo ktoré takúto rodinu nemajú, mali zabezpečenú náhradnú starostlivosť.

8. Náhradnú osobnú starostlivosť charakterizuje prostredie blízke dieťaťu. Prednostne by malo ísť o príbuzného dieťaťa, ale nie je vylúčené, že bude dieťa zverené aj inej osobe, s ktorou udržiava blízky kontakt. Táto osoba nemá cieľný záujem prevziať starostlivosť o akékoľvek cudzie dieťa, preto sa vopred neuchádza o zapísanie do zoznamu záujemcov o náhradnú starostlivosť. Nemá ani záujem starať sa o hocikaké dieťa, jej snaha smeruje k poskytnutiu osobnej starostlivosti niekomu, koho pozná, má k nemu pozitívny citový vzťah a kto sa ocitol bez starostlivosti v nepriaznivej rodinnej situácii.

9. V danej veci starostlivosti súdu o maloletú A. B. mal súd preukázané, že stará matka maloletej je momentálne najbližšou osobou v živote dieťaťa, ktoré ju považuje za svoju matku, oslovuje ju „mamička“, lebo od narodenia vnučku navrhovateľka vychovávala, resp. na jej výchovu dozerala. Navrhovateľka je bezúhonná, zdravá, plne spôsobilá na právne úkony, trvale býva na území SR a chce sa o vnučku naďalej starať. Otec, ktorému bola dcéra po rozvode manželstva zverená do starostlivosti, nastúpil do výkonu trestu odňatia slobody, a tým sa jeho možnosti vplývať na výchovu dieťaťa výrazne oslabili. Matka dieťa opustila už dávno a nejaví o dcéru takmer žiadny záujem; na jej výživu k rukám otca neprispievala. A. má so starou matkou vytvorenú pevnú citovú väzbu a v jednej domácnosti, resp. v spoločnej komunite žijú od jej narodenia. Nebolo by nateraz v záujme maloletej vytrhnúť ju z prostredia C. (hoci menej podnetného, konfliktného a nedostatočne usporiadaného), na ktoré je odvždy zvyknutá, kde má príbuzných i širšiu rodinu a ku ktorému prirodzene inklinuje. Kompetencie navrhovateľky ako náhradného rodiča sú vymedzené v I. výroku rozsudku.

10. Podľa § 62 ods. 1 až 5 Zákona o rodine, plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť (1). Obaja rodičia

prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov (2). Každý rodič bez ohľadu na svoje schopnosti, možnosti a majetkové pomery je povinný plniť svoju vyživovaciu povinnosť v minimálnom rozsahu vo výške 30 % zo sumy životného minima na nezaopatrené neploleté dieťa alebo na nezaopatrené dieťa podľa osobitného zákona (3). Pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliada na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará. Ak rodičia žijú spolu, prihliadne súd aj na starostlivosť rodičov o domácnosť (4). Výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov. Pri skúmaní schopností, možností a majetkových pomerov povinného rodiča súd neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť (5). Podľa § 75 veta prvá Zákona o rodine, pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Podľa § 76 ods. 1 Zákona o rodine, výživné sa platí v pravidelných opakujúcich sa sumách, ktoré sú zročné vždy na mesiac dopredu.

11. Rodičia majú naďalej zachovanú zákonnú vyživovaciu povinnosť v zmysle § 45 ods. 7 citovaného Zákona o rodine, ktorú treba poukazovať príslušnému úradu práce, sociálnych vecí a rodiny nateraz v minimálnej výške podľa výroku II. rozsudku, lebo toľko navrhovateľka žiadala, keďže otec nemá možnosti riadne sa zamestnať a o matke nemá nikto z účastníkov ani súd dlhodobo žiadne informácie.

12. O trovách konania súd rozhodol podľa § 52 CMP, že žiaden z účastníkov nemá nárok na ich náhradu, lebo tento zákon neustanovil ani účastníci nenavrhli inak, pričom nikomu v tomto konaní žiadne trovy nevznikli.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je prípustné podať v lehote 15 dní od jeho doručenia na tunajšom súde odvolanie. V odvolaní sa uvedú všeobecné náležitosti podania: a) ktorému súdu je určené, b) kto ho robí, c) ktorej veci sa týka, d) čo sa ním sleduje, e) podpis, f) spisová značka, a tiež osobitné náležitosti: g) proti ktorému rozhodnutiu odvolanie smeruje, h) v akom rozsahu sa napáda, i) z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne - odvolacie dôvody, j) čoho sa odvolateľ domáha - odvolací návrh (§ 127 ods. 1, 2 a § 363 CSP).

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že: a) neboli splnené procesné podmienky, b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil účastníkovi, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností, f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 365 ods. 1 CSP). Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej (§ 365 ods. 2 CSP). Odvolanie možno odôvodniť aj tým, že súd prvej inštancie nesprávne alebo neúplne zistil skutočný stav veci. Odvolacie dôvody možno meniť a dopĺňať až do rozhodnutia o odvolaní (§ 62 ods. 1 a 2 CMP). V odvolacom konaní možno uvádzať nové skutkové tvrdenia a predkladať nové dôkazné návrhy (§ 63 CMP).

Rozsudky o výživnom sú vykonateľné doručením (§ 44 CMP).

Ak povinný nesplní povinnosť uloženú mu týmto rozsudkom, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa Exekučného poriadku alebo návrh na nariadenie výkonu rozhodnutia podľa Civilného mimosporového poriadku, ak sa upravuje starostlivosť o maloletého, styk s maloletým alebo iná ako peňažná povinnosť vo vzťahu k maloletému.